

مسئولیت حقوقی ناشی از حوادث کار

تالیف:

علی عباسی

سرشناسه	: عباسی، علی، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: مسئولیت حقوقی ناشی از حوادث کار / تالیف علی عباسی .
مشخصات نشر	: تهران : آلا قلم ، ۱۳۹۶ .
مشخصات ظاهری	: ۱۵۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۵۴-۴۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: حوادث کار -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Industrial accidents -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: مسئولیت (حقوق) -- ایران
موضوع	: Liability (Law) -- Iran
رده بندی شنگره	: ۱۳۹۶ ت ۳/ع ۲۲۴ ۱۳۲۴ KMH
رده بندی ده	: ۳۶۳/۱۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی	: ۴۷۱۱۳۷۱

نام کتاب : مسئولیت حقوقی ناشی از حوادث کار

تألیف : علی عباسی

طراح جلد : سمیرا ابوالحسنی

ناظر چاپ : علی رضا قربانخان

نوبت چاپ : اول، ۱۳۹۶

تیراژ : ۱۰۰۰

شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۷۵۴ - ۴۱ - ۲

قیمت : ۱۱۰۰۰ تومان

ناشر : نشر آلا قلم ۷۷۵۱۰۳۴۲ - ۰۹۳۸۴۵۹۰۳۳۲

فهرست

۸	مقدمه
۱۱	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۲	۱-۱-۱ مفاهیم
۱۲	۱-۱-۱ تعاریف
۱۲	۱-۱-۱ مفهوم لغوی و اصطلاحی تامین اجتماعی
۱۳	۱-۱-۱-۱ مفهوم لغوی تامین اجتماعی
۱۴	۱-۱-۱-۲ مفهوم اصطلاحی تامین اجتماعی
۱۷	۱-۱-۱ اصل حاکم بر تامین اجتماعی
۱۸	۱-۱-۱ اصل محکم یا فراگیری تامین اجتماعی
۱۹	۱-۱-۲ اصل مسیر دولت
۲۰	۱-۱-۲-۱ اصل مشاقت و نیاز
۲۰	۲-۱-۱ مفاهیم مرتبط
۲۱	۱-۲-۱ مفهوم کارفرما
۲۴	۲-۲-۱-۱ مفهوم کارگر
۲۸	۳-۲-۱-۱ مخاطرات شغلی و تقسیم بندی آن
۲۹	۱-۳-۲-۱ مفهوم حادثه
۳۰	۲-۳-۲-۱ انواع حادثه
۳۳	۲-۱ کلیات
۳۳	۱-۲-۱ مبانی تاریخی و مبانی نظری مسئولیت‌های کارفرما
۳۴	۱-۱-۲-۱ مبانی تاریخی مسئولیت‌های کارفرما
۳۷	۲-۱-۲-۱ مبانی نظری مسئولیت‌های کارفرما
۳۸	۱-۲-۱-۲ قواعد عام مسئولیت مدنی
۳۹	۲-۲-۱-۲-۱ مسئولیت ناشی از فعل غیر
۴۱	۳-۲-۱-۲-۱ مسئولیت شخص کارفرما

[illegible]

۲-۳-۱-۲ کارکرد سازمان تأمین اجتماعی در جبران خسارت براساس

ماده ۶۶..... ۷۷

۲-۳-۱-۲ تعهدات بلند مدت..... ۷۷

۲-۳-۲-۱ از کار افتادگی کلی..... ۷۸

۲-۳-۱-۲ مستمری از کار افتادگی جزئی..... ۷۹

۲-۳-۱-۲ مستمری بازماندگان..... ۸۰

۲-۳-۱-۲ تعهدات کوتاه مدت..... ۸۱

۲-۳-۱-۲ تعهدات درمانی..... ۸۲

۲-۲ تحلیل مسئولیت مدنی ناشی از ماده ۶۶..... ۸۴

۲-۱-۱-۲ بق مسئولیت مدنی ناشی از ماده ۶۶ با نظریه تقصیر..... ۸۵

۲-۱-۱-۲ مفهوم نظریه تقصیر شخصی..... ۸۶

۲-۱-۲-۱ بق ماده ۶۶ با نظریه تقصیر..... ۹۰

۲-۲-۲ رتبت مدنی ناشی از ماده ۶۶ با نظریه ایجاد خطر..... ۹۳

۲-۲-۲ مفهوم نظریه رتبت مدنی..... ۹۳

۲-۲-۲ تحلیل تقاضای رتبت مدنی ناشی از ماده ۶۶ و نظریه خطر..... ۹۸

۳-۲-۲ انطباق مسئولیت مدنی ناشی از ماده ۶۶ با نظریه تضمین حق..... ۱۰۰

۳-۲-۲ مفهوم و شرایط نظریه تضمین حق..... ۱۰۰

۳-۲-۲ تحلیل مسئولیت مدنی ناشی از ماده ۶۶ با نظریه تضمین حق..... ۱۰۲

فصل سوم) وضعیت بیمه مسئولیت مدنی کارکنان و مبانی حق مراجعه

سازمان به او..... ۱۰۵

۳-۱ تحلیل نقش بیمه مسئولیت مدنی در پرتو ماده ۶۶..... ۱۰۶

۳-۱-۱ بیمه و مسئولیت کارفرما..... ۱۰۶

۳-۱-۱-۱ مفهوم بیمه و کلیات آن..... ۱۰۷

۳-۱-۱-۲ بیمه مسئولیت مدنی و جایگاه آن در ماده ۶۶..... ۱۱۰

۳-۱-۱-۳ اثر بیمه مسئولیت کارفرما در قبال کارگر و مبنای حقوقی آن..... ۱۱۲

۳-۱-۲ تداخل نظام های جبران خسارت..... ۱۱۴

- ۱۱۵.....۱-۲-۱-۳ راه حل انتخاب.....
- ۱۱۶.....۱-۲-۲-۱-۳ راه حل مبتنی بر جمع مزایا.....
- ۱۱۸.....۱-۲-۳-۱-۳ راه حل مبتنی بر استرداد.....
- ۱۱۹.....۱-۲-۴-۱-۳ کاهش مسئولیت وارد کننده زیان.....
- ۱۲۲.....۲-۳ حق مراجعه سازمان تأمین اجتماعی به عامل زیان.....
- ۱۲۳.....۱-۲-۳-۱-۳ حق مراجعه سازمان تأمین اجتماعی به عامل زیان.....
- ۱۲۴.....۱-۳-۱-۳ معاده لاضرر و تأثیر آن در مبنای مراجعه به عامل زیان.....
- ۱۲۶.....۱-۲-۳-۱-۳ نقش ائتلاف در اثبات حق مراجعه سازمان به عامل زیان.....
- ۱۲۸.....۱-۲-۳-۲-۳ نقش تسبب در اثبات حق مراجعه سازمان به عامل زیان.....
- ۱۳۰.....۲-۳-۲-۳ مبنای حقوقی حق مراجعه سازمان تأمین اجتماعی به عامل زیان.....
-۱-۲-۳-۲-۳ مبنای حق مراجعه سازمان به عامل زیان براساس نظریه مسئولیت مدنی.....
- ۱۳۱.....۲-۳-۲-۲-۳ مبنای حق مراجعه سازمان به عامل زیان براساس نظریه مسئولیت مدنی.....
- ۱۳۳.....۲-۳-۲-۲-۳ مبنای حق مراجعه سازمان به عامل زیان براساس نظریه مسئولیت مدنی.....
- ۱۳۶.....۲-۳-۳-۱-۳ اشخاص مورد مراجعه سازمان.....
- ۱۳۶.....۱-۳-۲-۳-۱ اشخاصی که قائم مقام آنها سازمان تأمین اجتماعی است.....
- ۱۳۸.....۲-۳-۲-۳-۲ عامل زیان در حوادث ناشی از کار و بیمه حایر حرفه ای.....
- ۱۳۹.....نتیجه گیری.....
- ۱۴۴.....فهرست منابع و مآخذ.....

تنظیم روابط بین کارگر و کارفرما به دلیل حاکم بودن ضوابط سلسله مراتبی و انگیزه‌های اقتصادی اهمیت زیادی دارد و از جمله مهمترین موضوعات و مسائل مناقشه برانگیز در روابط بین کارگر و کارفرما ایمنی و سلامت محیط کار است که بطور مستقیم با جان و تمامیت جسمانی کارگر در رابطه است و به صورت غیرمستقیم بر فرآیند تولید و چرخه اقتصادی جامعه اثر می‌گذارد.

هر چند کارگران مکلف به رعایت مقررات ایمنی و بهداشتی هستند ولی ایمن سازی محیط کار و تهیه تجهیزات و لوازم ایمنی و بهداشتی و پیاده سازی این مقررات به عهده کارفرما می‌باشد. این مقررات که به ((مقررات حفاظت فنی و بهداشتی)) معروف هستند به منظور حمایت از کارگران وضع شده و هدف آن جلوگیری از بروز حوادث یا کاهش صدمات انسانی در صورت وقوع حوادث و سوانح ناشی از کار عمرانی می‌گردد.

در همین راستا و با استناد به قانون کار، شورایی با عنوان ((شورای عالی حفاظت فنی)) به منظور نظارت و تهیه و تدوین مقررات مربوط به حفاظت فنی تشکیل شده است و وزارت بهداشت نیز بر امور بهداشتی کارگاهها و محیط کار نظارت دارد و در مجموع این نظارت و کنترل از طریق کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار اعمال می‌گردد.

در قانون کار، قانون تامین اجتماعی، آیین‌نامه‌های مربوط به حفاظت فنی و بهداشتی و سایر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، موارد محدودی وجود دارد که به صورت عام و یا به طور خاص به حفاظت فنی و بهداشتی کار و محیط کار پرداخته‌اند ولی آنچه در کتاب مورد بحث است حکمی است که ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی در مورد عدم رعایت مقررات فنی و بهداشتی مقرر نموده است:

«در صورتی که ثابت شود وقوع حادثه مستقیماً ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بروز بیماری ناشی از عدم رعایت مقررات بهداشتی و احتیاط لازم از طرف کارفرما یا نمایندگان او بوده، سازمان تامین اجتماعی هزینه‌های مربوط به معالجه و غرامات و مستمری‌ها و غیره را پرداخته و طبق ماده ۵۰ این قانون از کارفرما مطالبه و وصول خواهد کرد». همانطور که می‌بینیم مسئولیت ذکر شده در این ماده عمدتاً بر پایه تقصیر بنا گذاشته شده است و تقصیر نیز اعم است از تعدی و تفویض، که مصادیق آن مواردی از قبیل بی احتیاطی، بی مبالائی، عدم رعایت نظامات دولتی و ... می‌باشد که در این ماده به وضوح مشاهده می‌گردد البته باید از نظر مورد داشت که با توجه به شرایط خاص کارگاه‌ها ممکن است حوادث و اتفاقات قابل اجتناب گردد که در این صورت باید به مسئولیت مبتنی بر خطر نیز نگاه داشته باشیم.

شرایط تحقق مسئولیت ناشی از ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی اول وقوع حادثه باید بطور مستقیم ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بروز بیماری نیز بطور مستقیم ناشی از عدم رعایت مقررات بهداشتی در محیط کار باشد. دوم اینکه باید این ترک فعل یعنی عدم رعایت مقررات بهداشتی و بهداشتی از طرف کارفرما یا نمایندگان وی باشد و گرنه اگر کارگر خود مرتکب این تخلف شده است پس مسئولیتی متوجه کارفرما نیست. شرط سبب اثبات موضوع یعنی اثبات تقصیر کارفرما یا نمایندگان او می‌باشد که معمولاً با نظر کارشناس صورت می‌گیرد.

حال اگر شروط تحقق مسئولیت در این ماده را با ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی مقایسه کنیم می‌بینیم که تقریباً همه شروط این ماده همان موارد مندرج در قانون مسئولیت مدنی می‌باشد بجز شرط ورود زیان که در ماده ۶۶ به قرینه معنوی حذف شده است چرا که وقوع حادثه یا بروز بیماری را در حکم ورود ضرر و زیان به کارگر تلقی کرده است و از انتهای ماده که اظهار نموده است که

سازمان تامین اجتماعی هزینه معالجه و غرامات و ... را پرداخت نموده و از کارفرما وصول می کند این مطلب را می توان نتیجه گرفت.

نکته مهمی که در مورد این ماده مغفول مانده است و در اکثر قریب به اتفاق نوشته ها و متون مربوطه نیز به چشم می خورد، بررسی مبنای قانونی مسئولیت ناشی از این ماده براساس تئوری های موجود در زمینه مسئولیت مدنی می باشد. به عبارت واضح تر صدق عنوان «مسئولیت مدنی ناشی از ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی» بر چه اساس و مبنای حقوقی استوار است. در حقیقت می توان گفت این عنوان از نوعی از روی تسامح تعلق گرفته است و حکم ماده ۶۶ به نوعی ضمانت اجرای ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشتی را بیان کرده است و مگر نه مواد ۸۵ تا ۹۵ و ماده ۱۷۶ قانون کار و همچنین ماده ۵۰ و مواد ۶۰ تا ۶۵ قانون تامین اجتماعی و آیین نامه حفاظت فنی و بهداشتی مسئولیتهای ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشتی را به خوبی بیان نموده اند.

بهر حال این کتاب در پی آن است که مسئولیت مدنی ناشی از ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی و ضمانت اجرای عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشتی را بررسی و تجزیه و تحلیل نموده و مبنای مسدودات این مسئولیت را تبیین نماید. شروط تحقق مسئولیت مذکور و ضمانت اجرای عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشتی و همچنین مقایسه و ارتباط این ماده با سایر مواد قانونی ذکر شده مانند قانون مسئولیت مدنی و مواد قانون کار و قانون تامین اجتماعی فعلی نیز مورد بررسی و ارزیابی قرار می گیرد.